

EDITURA PARALELA 45

ficțiune fără frontiere

Colecție inițiată de Gheorghe Crăciun

Traducerea acestei cărți a fost subvenționată de

Fundația Flamandă pentru Literatură

(Vlaams Fonds voor de Letteren)

www.flemishliterature.be

Editor: Călin Vlasic

Redactare: Raul Popescu

Tehnoredactare: Adriana Vlădescu

Coperta colecției: Ionuț Broșțianu

Prepress: Marius Badea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

VAN OSTAIJEN, PAUL

Trustul patriotismului și alte groțești / Paul van Ostaijen ;
trad. din lb. neerlandeză de Doina Ioanid și Jan H. Mysjkin ; pref.
de Jan H. Mysjkin. - Pitești : Paralela 45, 2016

ISBN 978-973-47-2432-1

I. Ioanid, Doina (trad.)

II. Mysjkin, Jan H. (trad. ; pref.)

821.112.5-32=135.1

PAUL VAN OSTAIJEN

**Trustul patriotismului
și alte grotești**

Prefață de Jan H. Mysjkin

Traducere din neerlandeză de Doina Ioanid și Jan H. Mysjkin

Editura Paralela 45

A lua în derândere pentru a deraia mai bine

„La doi ani: catastrofă feroviară”, povestește Paul van Ostaijen la începutul unei pagini autobiografice. „Viața mea a început cu o deraiere. Așa că este de înțeles că văd viața în felul următor: cum să deraiezi în felul cel mai avantajos.” Teama de o catastrofă feroviară apare în *Convingerea notarului Telleke*, cea mai scurtă dintre grotăștile autorului. Pentru a evita o inevitabilă deraiere, acest cumsecade burghez se aruncă pe fereastra trenului care merge cu viteză, cu prea mare viteză pentru gustul său. Din fericire pentru el (și pentru noi), Paul van Ostaijen, care a trăit într-o perioadă în care realitatea însăși se preschimbase pe de-a întregul într-o grotescă, a știut să surprindă catastrofele într-un fel mai rodnic.

Fără a merge până la a califica nașterea sa, pe 22 februarie 1896, la Anvers, drept o catastrofă, ea a fost cel puțin o zguduitură neașteptată. Leopold (zis Pol sau Paul) a fost al șaptelea și ultimul dintre copii lui Hendrik van Ostaijen, instalator de meserie, și al Mariei Engelen; tatăl său avea patruzeci și patru de ani, iar mama sa, patruzeci și trei; între Paul și fratele său Constant, care era penultimul născut, era o diferență de nouă ani. Potrivit normelor școlare, a fost un elev exasperant. La Ateneul Regal – singurul institut de învățământ liceal

Trustul patriotismului

In illo tempore.

— Pe scurt: situația în Europa este pur și simplu a naibii de proastă. Putem fără teamă să folosim un loc comun și să spunem: orice om serios nu poate avea o altă părere despre situația asta. Agitatorii pretind că valorile străvechi, în care oamenii au avut din moși strămoși încredere, nu sunt decât potlogăriile unor vraci de bâlci menite să-i înșele pe țărani. Canaliile astea tratează patriotismul, această nobilă virtute, domnilor, ca pe un răpăit de tobă în fața cortului șarlatanilor de iarmaroc. Și prea puțin contează ce-au făcut inițial autoritățile ca să pună capăt acestei propagande care subminează națiunea, știm cu toții că a fost în van. Autoritățile, mult prea slabe, au fost călcate în picioare. Poporul îi ținea pe falșii profeți ca în palmă. Ba chiar, în unele țări, acești profeți au preluat cârma corabiei Statului. *Internaționaliștii* sunt în fruntea națiunii. Puteți, oare, înțelege, domnilor, un asemenea paradox? Regele, reprezentarea simbolică a noțiunii de „tabu”, nu mai este tabu. Într-adevăr, împărații și regii au fost trimiși în exil. Se pare că nu există destule insule pe globul nostru pământesc pentru a asigura câte una pentru fiecare fost monarh; am ajuns deja la peninsule. Aceasta este situația, acolo unde pleava internațională a triumfat. Vai, vai, așa se întâmplă și la noi. Și acum, culmea aberației spirituale. N-o să vă vină să

În afara legii

Închisoarea din cer

A fost odată un om care și-a petrecut douăzeci de ani în închisoare. Și omul ăsta s-a adaptat atât de bine la viața din închisoare, încât în ziua eliberării sale, a părăsit închisoarea cu inima grea, cum se spune de obicei. A fost supus regimului aplicat marilor criminali. Haine dungate, în alb și roșu, vizieră din pânză și, la picioare, lanțuri cu ghiulele, exact așa cum poți vedea limpede la cinema.

Omul ăsta își dădea silința să se deprindă cu noua sa viață. Ceea ce nu mergea deloc ca pe roate. Dimpotrivă. Omului i s-a spus în mai multe rânduri că era liber, fără ca afirmația asta să pară că-l impresionează în mod deosebit. El răspundea că libertatea era frumoasă, dar o spunea pe un ton foarte de trist. Prefera să meargă la biroul pentru „reconfortul deținuților eliberați”. Acolo, se simțea puținel din nou cam ca la el acasă. Trebuia să se alinieze și era muștruluit bine de tot. Cu puțină imaginație, îi regăsea în femeile nobile care conduceau munca pe foștii gardieni de ocași. Doamnele acelea nu puteau să înțeleagă de ce nr. 200, acum domnul Cutărescu, le zâmbea atât de amabil. Asta-i răsplata pentru generozitatea noastră, se gândeau ele. Erau femei foarte simple

Cheia pierdută Cum se întâmplă sau vezi bine

„Spiritul omenesc tinde într-atât să vadă totul într-un ansamblu coerent, încât, în rememorarea unui vis care-i lipsit în multe privințe de coerență, va completa involuntar lacunele acestuia.”

Jessen, *Esen despre fundamentarea științifică a psihologiei*, Berlin, 1856.

Domnul Hasdrubal Paaltjes¹² era inspector la ministerul Drumurilor și Podurilor. În plus, era un om în general stimat. Trăia într-un oraș de o jumătate de milion de locuitori. Ceea ce explică faptul că avea un comportament propriu marilor orașe, fără ca renumele său să se scufunde în vânzoleala furnicarului unui megalopolis. Sexul masculin și femeile-fără-de-patimă îl adorau pe domnul Hasdrubal Paaltjes, pentru că era un funcționar serios, cu perspective pentru pensie. Și, de asemenea, pentru că era o persoană încântătoare. Participa, fără pasiune juvenilă și totuși cu căldură, la toate discuțiile despre politică, despre războiul mondial, despre cutremurele de

---

¹² Unele cronică pomenesc, de asemeni, despre un Asdrubal Paaltjes. Acest Asdrubal Paaltjes este, fără îndoială, același cu Hasdrubal Paaltjes. Totuși, cea mai mare parte dintre cronicari se referă la el ca la Hasdrubal. Credem că e indicat să urmăm această grafie. Este foarte probabil ca vreo stenodactilografă franceză, care n-a sesizat diferența dintre A și H, să fi implantat folosirea acestei grafii greșite, atât pe cât se poate vorbi despre implantare. (Nota autorului)

CUPRINS

ARGUMENT / 5

A LUA ÎN DERÂDERE PENTRU A DERAIA MAI BINE / 7

TRUSTUL PATRIOTISMULUI / 20

BORDELUL LUI IKA LOCH / 60

ÎN AFARA LEGII / 77

Închisoarea din cer / 77

Orașul constructorilor / 95

Poveste / 103

Despre o surpriză plăcută care fu o nenorocire / 105

Povestea fatidică a lui Scholem Weißbinder / 112

Vicisitudinile lui Mercurius, societate pentru exploatarea
falsificării de bani / 122

Lucrați! Economisiți! / 129

Caseta. O poveste deloc tainică în jurul unei taine / 137

Convingerea notarului Telleke / 142

Splendoarea și decăderea unui om politic / 143

Cheia pierdută. Cum se întâmplă sau vezi bine / 147

O SCURTĂ DIZERTAȚIE DESPRE POLITICA COLONIALĂ / 167